

837

KNJIŽNICA
HRV. SLAV. ŠUMAR. DRUŽTVA
U ZAGREBU.

NUŽDNA OBRANA.

NAPISAO

Dr. JOSIP ŠILOVIĆ.

Est haec non scripta sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus.

Cicero.

U ZAGREBU 1890.

VLASTNIK I NAKLADNIK PISAC.

TISKOM DIONIČKE TISKARE.

KNJIŽARA MUČNJAK I ŠENFLJEVIĆ
U ZAGREBU
DUGA ULICA BR. 2

Nuždna obrana¹ jest ona obrana, koja je potrebna, da se od sebe ili od drugoga odkloni nazočan, protupravan napadaj.²

Ona podpada pod pojam samovlastne pomoći, nu valja ju točno lučiti od samovlastne pomoći, koja je individuu u privatnom pravu dozvoljena.

Nuždna obrana jest samostalna pomoć proti onomu, koji kani počiniti kriminalnim zakonom zabranjeno djelo. Samovlastna pomoć je u modernoj državi, sa malimi iznimkama, zabranjena, i čim je državna vlast razvijenija i jača, tim više nastoji da ju posvema izključi. Pošto je sasvim tim u svih državah nuždna obrana pod stanovitim uvjeti i stegami dozvoljena, mora obstojati pravni razlog tomu.

Pronaći temelj i pravni razlog nužдне obrane jest neobhodno nužдно, jer bez toga nije moguće dobiti eksaktne formule nje-

---

¹ Postoj. k. z. § 2 lit. g); njem. k. z. § 53; osn. k. z. za Hrvatsku i Slavoniju § 20.

Literatura: Jenull, Das österreichische Criminalrecht, nach seinen Gründen und seinem Geiste dargestellt, II. Gratz 1809. str. 245 i slj.; Hye, das österreichische Strafgesetz über Verbrechen, Vergehen und Uebertretungen und die Pressordnung vom 27. Mai 1852. I. Wien 1852. str. 198 i sljed.; Carrara, Programma del corso di diritto criminale. Parte generale. 5. izd. Lucca 1877. I. str. 222 i slj.; Berner, Lehrbuch des deutschen Strafrechts 13. izd. Leipzig 1884 str. 85 i slj.; Hälschner, System des preussischen Strafrechts I. Bonn 1858. str. 243 i slj.; Chauveau Adolphe et Faustin Helie, Théorie du code pénal IV. Paris 1863. str. 171 i slj.; Rossi, Traité de droit pénal I. Paris 1829. stv. 189 i slj.; Hälschner, das gemeine deutsche Strafrecht I. Bonn 1881. str. 185 i sljed.; Geyer, Holzendorff's Handbuch des deutschen Strafrechts IV. Berlin 1877. str. 94 i sljed.;

nuti, koji se je nalazio u negativnom afektu, doložno prekoračio granice pravedne obrane, naravno, da je radi doloznoga čina kažnjiv. Ali i ovdje mora se sudac postaviti u stanje napadnutoga, pa neće od njega zahtijevati veće pomnje, nego li se prema njegovoj naravi i prema konkretnim okolnostim od njega zahtijevati može. Ova ustanova našega zakona uzporedjuje dakle prekoračenje objektivne mjere obrane u negativnih afektih prekoračenju iste uz mirno i zrelo promatranje napadnutoga. Nadalje sadržaje ona i izključenje pozitivnih afekta, koje izključenje, premda se teoretički opravdati neda, naš zakon nedvojbeno izražuje.

Što se tiče preteksta nužдне obrane, rekosmo, da se dieli u takav: a) gdje je podpuno manjkao protupravni napadaj, i u takav b) gdje je postojao protupravni napadaj, ali je manjkala nužda. Već je Köstlin²⁰⁰ naglasio, da bi bilo nepravedno obje vrsti preteksta pogledom na kažnjivost njihovu izjednačiti. Uz-mimo slučaj, da je napadnuti bio zbilja protupravno napadnut, pak je svoju obranu protegnuo preko prieteće pogibelji, ili se je branio prije nego li mu je pogibelj zbilja prietila — u oba ova slučaja bila bi velika nepravda, da se napadnuti kazni radi ozlede nanešene napadaču onako kao i onaj, koji je, simulirajuć napadaj, nanio ozledu svomu protivniku. Gdje dakle ima protupravni napadaj, ali nema nužde, tamo treba onako postupati, kao kod ekscesa nužдне obrane. Principielno razno prosudjivanje ovih slučajeva protivilo bi se naravi stvari. Gdje nema protupravnoga napadaja, nego ga ozleditelj simulira, tu se naravno nemože obazrieti na to simuliranje, nego simulant podpuno odgovara za čin, koji je počinio.

Ako je ozleditelj držao, da se nalazi u nužдноj obrani, premda se nije nalazio, nemože biti govora o nužдноj obrani; njegov čin može biti nekažnjivim samo radi bludnje.

---

navedene tjelesne ozlede i čini ili propusti suprot sigurnosti tjelesnoj, već i ostale povriede, kao n. pr. povriede vlastništva.

²⁰⁰ System, l. c. str. 97. Levita, l. c. str. 268. i slj. Janka, l. c. str. 145.